

IV

(Muud aktid)

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

EMP ÜHISKOMITEE

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 191/08/COL,

17. märts 2008,

mis käsitleb palgata tööjõu kasutamist teadus- ja arendustegevuses (Norra)EFTA JÄRELEVALVEAMET⁽¹⁾,I osa artikli 1 lõike 2 ja II osa artikli 6 alusel ametlik uurimis-
menetlus,võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut,⁽²⁾ eriti selle
artikleid 61–63 ning protokoll nr 26,olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt
osutatud sätetele⁽³⁾võttes arvesse EFTA riikide vahelise, järelevalveameti ja kohtu
loomist käsitlevat lepingut⁽³⁾ ja eriti selle artiklit 24,

ning arvestades järgmist:

I. ASJAOLUD

1. MENETLUS

võttes arvesse järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa
artikli 1 lõikeid 2 ja 3 ning II osa artikli 4 lõiget 4, artiklit 6 ja
artikli 7 lõiget 4,Norra esindus Euroopa Liidu juures edastas 14. oktoobri 2005.
aasta kirjaga Norra kaubandus- ja tööstusministeeriumi
5. oktoobri 2005. aasta kirja, mille järelevalveamet sai kätte ja
registreeris 17. oktoobril 2005 (reg nr 346675). Nimetatud
kirjaga teavitasiid Norra ametiasutused vastavalt järelevalve- ja
kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikele 3 ettepane-
kust uue riigiabi kava kohta teadus- ja arendustegevuses palgata
tööjõu toetamiseks. Kavandatavale abikavale viidatakse edaspidi
kui „teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavale”.võttes arvesse järelevalveameti riigiabi suuniseid⁽⁴⁾ EMP lepingu
artiklite 61 ja 62 kohaldamiseks ja tõlgendamiseks ning eriti
nende teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniabiks
antava riigiabi käsitlevat jagu,Järelevalveamet teavitas 8. märtsi 2006. aasta kirjaga (reg nr
364666) ning ulatusliku kirjavahetuse⁽⁵⁾ tulemusena Norra
ametiasutusi oma otsusest algatada seoses teadus- ja arenduste-
gevuse palgata tööjõu abikavaga järelevalveameti ja kohtule-
pingu protokoll nr 3 II osa artiklis 6 sätestatud menetlus
ning kutsus Norra ametiasutusi üles esitama otsuse kohta
märkuseid.võttes arvesse järelevalveameti 8. märtsi 2006. aasta otsust nr
59/06/COL algatada järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3⁽¹⁾ Edaspidi „järelevalveamet”.⁽²⁾ Edaspidi „EMP leping”.⁽³⁾ Edaspidi „järelevalve- ja kohtuleping”.⁽⁴⁾ Riigiabi käsitlevad menetlus- ja sisulised eeskirjad EMP lepingu ar-
tiklite 61 ja 62 ning järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3
artikli 1 kohaldamise ja tõlgendamise kohta, mille EFTA järelevalve-
amet võttis vastu ja avaldas 19. jaanuaril 1994. Avaldatud EÜTs
L 231, 3.9.1994, lk 1, EMP kaasandes nr 32, 3.9.1994, lk 1. Eeskirju
on viimati muudetud järelevalveameti 3. mai 2007. aasta otsusega nr
154/07/COL (edaspidi „riigiabi suunised”).⁽⁵⁾ ELT C 258, 26.10.2006, lk 28, ja EMP kaasanne nr 53, 26.10.2006.⁽⁶⁾ Kirjavahetuse kohta leiab üksikasjalikumalt teavet otsuses nr
59/06/COL ametliku uurimismenetluse algatamise kohta. Otsuse
kokkuvõte on avaldatud ELTs C 258, 26.10.2006, lk 28, ning
EMP kaasandes nr 53, 26.10.2006. Otsuse täielik tekst on avaldatud
järelevalveameti veebisaidil www.eftasurv.int

Norra esindus Euroopa Liidu juures edastas 19. aprilli 2006. aasta kirjaga Norra riigihaldus- ja reformiministeeriumi 11. aprilli 2006. aasta kirja ja Norra kaubandus- ja tööstusministeeriumi 7. aprilli 2006. aasta kirja, mis sisaldasid Norra ametiasutuste märkuseid. Järelevalveamet sai kirja kätte ja registreeris selle 20. aprillil 2006 (reg nr 370829).

Otsus nr 59/06/COL ametliku uurimismenetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ja selle EMP kaasandes (7). Järelevalveamet kutsus huvitatud isikuid üles esitama oma märkusi. Järelevalveamet ei saanud huvitatud isikutelt ühtegi märkust.

Norra riigihaldus- ja reformiministeeriumi 15. veebruaril 2008. aastal elektrooniliselt saadetud kirjas (reg nr 465311) esitasid Norra ametiasutused 2007. aastal ja 2008. aasta jaanuaris mittemetlike kontaktide vahendusel telefoni ja e-posti kaudu edastatud teabe kokkuvõtte.

2. KAVANDATUD MEETME KIRJELDUS

2.1. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE PALGATA TÖÖJÕU ABIKAVA EESMÄRK, ÕIGUSLIK ALUS JA TOIMIMINE

Eesmärk

Ettevalmistavatest õigusaktidest ilmneb, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava üldine eesmärk on ergutada eelkõige väikeseid äriühinguid (ettevõtjaid ja üksikettevõtjaid) investeerima teadus- ja arendustegevusse (8). Uue abikava eesmärk on täpsemalt öeldes ergutada inimeste jõupingutusi teadus- ja arendustegevusele orienteeritud äriühingutes, kes sõltuvad käivitusetapis sageli tööjõuressurssidest, kellele neil ei ole võimalik tasu maksta. Norra ametiasutused peavad teadus- ja arendustegevusele orienteeritud äriühinguid olulisteks teadustegevuse kaudu loodavate väärtuste ja innovatsiooni tõttu.

Täpsemalt on Norra ametiasutused selgitanud, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kasutuselevõtu ajendiks oli asjaolu, et kehtiva Skattefunni abikava (9) raames ei ole võimalik

toetada palgata tööjõudu, kes osaleb ettevõtjate ja üksikettevõtjate teadus- ja arendustegevuses, kuna Skattefunni abikava on maksustatavast tulust tehtavate mahaarvamiste kava (10). Ameti- asutused on selgitanud, et Skattefunni kava raames antakse abi teadus- ja arendustegevusele maksustatavast tulust tehtava mahaarvamise vormis (või maksuvähendusena), mille kohaselt summa, mis vastab teatavale protsendile abikõlblikest kuludest, arvatakse äriühingu tasumisele kuuluvast maksusummast maha. Norra ametiasutused olid siiski arvamisel, et üldise maksuõigusega ei oleks kooskõlas arvata maksudeks makstavast summast maha summa, mille aluseks ei ole tegelikud abikõlblikud kulud, vaid pigem palgata tööjõud, st „kulud“, mis ei ole tekkinud seetõttu, et palka ei ole välja makstud, ning mis ei peegeldu ettevõtjate raamatupidamises. Sellest tulenevalt ollakse seisukohal, et palgata tööjõud ei kuulu Skattefunni kava raames abikõlblike kulude hulka.

Seda arvestades tegid Norra ametiasutused ettepaneku luua teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava, mille raames antakse teadus- ja arendustegevuses hõivatud palgata tööjõule rahalist toetust maksuvabade toetuste vormis. Norra ametiasutused näevad teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kehtiva Skattefunni kava muudatuse või täiendusena.

Norra ametiasutused selgitasid teatistes ka seda, et paljudel ettevõtjatel on projekte, mis kiideti Skattefunni kava raames heaks, kuid millega seoses ei võimaldatud neil hiljem maksustatavast tulust tehtavast mahaarvamisest kasu saada (või pidid nad juba saadud mahaarvamisele vastava summa tagasi maksuma), kuna kõnealused projektid hõlmasid palgata tööjõudu. Norra ametiasutused otsustasid seetõttu võtta kasutusele hüvituskava, millega hüvitatakse ettevõtjatele nende teadus- ja arendusprojektidele aastatel 2002–2004 põhjustatud finantskahjud, mis tulenesid asjaolust, et Skattefunni kava ei hõlmanud palgata tööjõudu (11). Oma otsuses algatada seoses teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavaga ametlik uurimismenetlus oli järelevalveamet seisukohal, et vähese tähtsusega abi määrase tähenduses täidab hüvituskava raames ettevõtjatele antud abi vähese tähtsusega abi tingimused (12). Hüvituskava ei olnud kaasatud ametlikku uurimismenetluse.

(7) Avaldamise üksikasjad on esitatud eespool, joonealuses märkuses nr 6.

(8) St. prp. nr. 65 (2004–2005) jagu 3.9

(9) Järelevalveamet kiitis Skattefunni kava heaks 25. septembri 2002. aasta otsusega nr 171/02/COL ning Skattefunni kava muudatused 5. veebruaril 2003. aasta otsusega nr 16/03/COL.

(10) Norra ametiasutused kasutavad nimetatud ettevõtjate liikide puhul termineid „gründerselskaper“ ja „enkeltpersonforetak“.

(11) Norra ametiasutused võtsid 2. juulil 2006 vastu kuninga dekreedid nr 123, mis käsitleb tagatissüsteemi rakendamist: „Forskrift om kompensasjon for ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-godkjente forsknings- og utviklingsprosjekter for imtektsårene 2002, 2003 og 2004“. Vt ka kirjeldus St. prp. nr. 65 (2004–2005) 3.9. jagu.

(12) Komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 69/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (EÜT L 10, 13.1.2001, lk 30), mis on inkorporeeritud EMP lepingu XV lisa punkti 1 alapunkti e.

Õiguslik alus

Norra valitsuse esialgses eelarveprojektis Norra parlamendile, ⁽¹³⁾ millele järgnes parlamentaarse komitee soovitus parlamendile, ⁽¹⁴⁾ tegi valitsus ettepaneku eraldada kokku 70 miljonit Norra krooni nii teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavale kui ka hüvituskavale ⁽¹⁵⁾. Kuni järelevalveameti heakskiiduni ei tehta teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavast väljamakseid, kuid Norra ametiasutused on selgitanud, et abikava aastaelarve saab olema maksimaalselt umbes 50 miljonit Norra krooni ⁽¹⁶⁾.

Samaaegselt teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava esialgse eelarve vastuvõtmisega võttis Norra parlament 17. juunil 2005 vastu Norra vara ja sissetuleku maksustamise seaduse muutmise ettepaneku, võttes kasutusele teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames eraldatavate vahenditega seoses maksustamisviisi ja ülemmäärasid käsitlevad sätted ⁽¹⁷⁾ (edaspidi teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava käsitlev maksuseadus).

Lisaks eelarve ning teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava käsitleva maksuseaduse vastuvõtmisele andis Norra kaubandus- ja tööstusministeerium välja teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava rakendamist käsitleva suuniste eelnõu ⁽¹⁸⁾ (edaspidi teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suunisted). Suuniste eelnõus sätestatakse, et abikava rakendamise ja haldamise eest vastutavaks asutuseks on *Norges forskningsråd* (Norra Teadusnõukogu).

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava toimimine – abikõlblikud projektid

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suunistest ilmneb, et abikõlblikud projektid peavad hõlmama selliste üksikisikute teadus- ja arendustegevust, kes ei saa oma töö eest

tasu ega muud hüvitist. Üksikisikud, kes saavad tasu muudest avalikest vahenditest, ei ole abikavaga hõlmatud ⁽¹⁹⁾.

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste kohaselt nimetatakse abikõlblikeks projektideks:

- i) projekte, mis hõlmavad kavandatud teadusuuringuid või kriitilisi uuringuid uute teadmiste ja oskuste hankimiseks, mida saaks kasutada uute toodete, protsesside või teenuste arendamisel või selleks, et täiustada märkimisväärselt olemasolevaid tooteid, protsesse või teenuseid. See hõlmab keerukate, kõnealuste teadusuuringute jaoks vajalike süsteemide koostisosade loomist, eriti geneerilise tehnoloogia valideerimise puhul, välja arvatud prototüübid, mis kuuluvad punkti ii) kohaldamisalasse, ⁽²⁰⁾ ning
- ii) projekte, mis on suunatud sellise uue teabe, teadmiste või kogemuste saamiseks, millest arvatakse olevat ettevõttele kasu seoses uute või paremate toodete, teenuste ja tootmismeetodite välja töötamisel. Peale selle on abikava tähenduses samuti abikõlblikud tegevused, kus rakendusuuringute tulemused võetakse üle uue edendatud toote, teenuse või tootmismeetodi kavva, projekti või disaini, samuti esimese prototüübi või katseprojekti väljatöötamine, mida ei saa kaubanduslikult kasutada ⁽²¹⁾.

Norra ametiasutused on märkinud, et kõnealused abikõlbliku teadus- ja arendusprojektide määratlused on identsed kehtiva Skattefunni abikava raames teostatavate abikõlblike teadus- ja arendusprojektide määratlustega. Praktikas viitavad Norra ametiasutused teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames abikõlblikele projektidele, mis vastavad Skattefunni kriteeriumitele või on Skattefunni abikava raames heaks kiidetud ⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ St. prp. nr. 65 (2004–2005), jagu 3.9, peatükk 928, punkt 71.

⁽¹⁴⁾ Innst. S. nr. 240 (2004–2005), jagu 10.1.1.2, peatükk 928, punkt 71.

⁽¹⁵⁾ Parlament kinnitas eelarve 17. juunil 2005. Aastatel 2006–2007 on hüvituskava raames abi antud 35 miljoni Norra krooni ulatuses.

⁽¹⁶⁾ Tegemist on prognoosiga, mis ei kajastu seega üheski õigusaktis.

⁽¹⁷⁾ Lov 2005–06–17 nr 74: Lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven). Valitsuse ettepanek parlamendile on esitatud Ot. prp. nr. 92 (2004–2005) jaos 14.1 ning selles viidatakse esialgsele eelarveprojektile, mis on esitatud St. prp. nr. 65 (2004–2005). Ettepanekut toetati parlamendi rahanduskomisjoni soovitusel, vt Innst. O. nr. 125 (2004–2005) jagu 15.1.

⁽¹⁸⁾ Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste eelnõu kujutab endast haldusjuhendit, mis on välja antud riigivahendite haldamist käsitlevate sisemääruste alusel. Määrused anti välja pealkirja all „Reglement for økonomistyring i staten” ja „Bestemmelser om økonomistyring i staten”.

⁽¹⁹⁾ Teate tüüpvormi III.6.A osa 6. jagu ning teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 3. jagu.

⁽²⁰⁾ Teatise ristviidati Skattefunni abikavale, kuid mainiti eraldi ainult punkti ii all loetletud liiki projekte ning seetõttu oli ebaselge, kas muud liiki projektid olid teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavasse kaasatud või mitte. Norra ametiasutused kinnitasid siiski 12. märtsi 2008. aasta e-kirjaga (reg nr 469276), et punktis i kirjeldatud teadus- ja arendustegevus on abikavaga hõlmatud.

⁽²¹⁾ Teate tüüpvormi I osa 6. jagu ning teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 3. jagu. Abikavaga ei ole hõlmatud siiski tavaline ettevõttele orienteeritud tootearendus, mille raames puuduvad teadusuuringud, näiteks projektid, millel on jätkuv iseloom või mis sisaldavad meetodite muutmist ilma, et oleks nõutav uute teadmiste arendamine või olemasolevate teadmiste kasutamine uuel moel, või mis on organisatsioonilist laadi või koosnevad päringutest jne.

⁽²²⁾ Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 3. jagu ning teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava käsitleva maksuseaduse IX. jagu.

Nagu eespool märgitud, hakkab teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava haldama ning rakendama Norra Teadusnõukogu. Viimati nimetatud asutus tegutseb ka sekretariaadi ning haldusasutusena, kelle ülesandeks on hinnata, kas projektid on Skattefunni abikava raames abikõlblikud⁽²³⁾. Norra ametiasutused on selgitanud, et asjaolu, et abikõlblik teadus- ja arendustegevus on määratletud samal moel nii Skattefunni abikavas kui ka teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavas, ning et haldusasutus, kes hindab projektide abikõlblikkust, on mõlema abikava puhul sama, tähendab seda, et rakendamise seisukohast on mõlema abikava rakendamine tihedalt kooskõlastatud. Sellest tulenevalt on eesmärgiks see, et taotlejad, kes taotlevad toetust abikõlblikule teadus- ja arendustegevusele, peavad täitma ainult ühe taotlusvormi, milles taotlejal on valida, kas ta soovib seoses asjaomase teadus- ja arendustegevusega taotleda toetust palgalisele ja/või palgata tööjõule⁽²⁴⁾. Peale selle võetakse teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antavaid rahalisi toetusi arvesse siis, kui taotlejad taotlevad toetust ka Skattefunni abikava raames ning abi kogusumma suhtes kohaldatakse viimati nimetatud abikava raames antava toetuste ülemmäära⁽²⁵⁾. Norra ametiasutuste kinnitusele on kõnealuse kahe abikava ainsaks erinevuseks abikõlblike kulude liik (st palgaline või palgata tööjõud) ning vorm, mille kohaselt toetust antakse (st maksustatavast tulust tehtavad mahaarvamised või maksuvaba toetus).

Peale selle on Norra ametiasutused märkinud, et selleks, et projekt oleks teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames abikõlblik, ei tohi projekti enne toetuse taotluse esitamist alustada⁽²⁶⁾.

2.2. ABISAAJAD

Teates selgitasid Norra ametiasutused, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava on avatud kõigile maksumaksjatele, kes on Norras maksukohustuslased, sealhulgas kõigile ettevõtjatele, sõltumata nende suurusest, tegevusvaldkonnast ja piirkonnast⁽²⁷⁾. Koostööprojektides ühiselt osalevad ettevõtjad võivad samuti kõnealuse abikava raames toetust saada⁽²⁸⁾.

Norra ametiasutused selgitasid, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava hõlmas keskmise suurusega ettevõtjaid ja suurettevõtjaid seetõttu, et see oleks kooskõlas Skattefunni

abikavaga (mis on avatud mis tahes suurusega ettevõtjatele). Selle taustal märkisid Norra ametiasutused, et „seetõttu teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavas kehtestatud abisaaja määratluses puudub ametlik diskrimineerimine suurettevõtjate suhtes” (rõhuasetus lisatud)⁽²⁹⁾.

Norra ametiasutused on siiski selgitanud, et tegelikult on teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suunatud ainult ettevõtjatele ja üksikettevõtjatele: „Isegi kui abikava hõlmab igas suuruses ettevõtjaid, viitab abikava iseloom (toetus palgata tööjõule), et ergutav mõju on kõige märkimisväärsem ettevõtjate ja üksikettevõtjate puhul”⁽³⁰⁾. Samamoodi märkisid ametiasutused, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava „... on peamiselt suunatud hiljutiasutatud tehnoloogiapõhiste ettevõtjatele, kes ei suuda maksta palka teadus- ja arendustegevusega tegelevatele isikutele” ning „kuna teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavast toetatakse palka või muud hüvitist mitte saavate teadus- ja arendustegevusega tegelevate töötajate palgata tööd, ei kohaldata abikava tavaliste keskmise suurusega ettevõtjate ega suurettevõtjate suhtes”⁽³¹⁾.

Selle alusel on Norra ametiasutused teatanud, et „äriühingud, kelle aastakäive või aastabilansi kogumaht vastab ESA kehtestatud keskmise suurusega ettevõtjate määratlusele, ei saa palgata tööjõule toetust”⁽³²⁾. Ametiasutused on lisanud, et „suuremad ettevõtjad kasutavad üldiselt Skattefunni projekti raames teadus- ja arendustegevuse läbiviimiseks palgatud ja tasustatud teadus- ja arendustöötajaid” ja „kõnealustele töötajatele makstud tasud on Skattefunni abikava raames abikõlblikud maksutagastuse saamiseks ning sellistel ettevõtjatel ei ole seetõttu vajadust ega alust teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames toetuse taotlemiseks”⁽³³⁾.

Norra ametiasutused on märkinud, et kuna abikõlbliku projekti toetuse ülemmäär jääb samaks nii juhul, kui toetust antakse ainult maksustatavast tulust tehtava mahaarvamise vormis Skattefunni abikava raames kui ka juhul, kui toetus koosneb maksustatavast tulust tehtava mahaarvamise ning teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antava toetuse kombinatsioonist, ei ole suurematel ettevõtjatel stiimulit saada toetust mõlemast abikavast.

Selle tulemusena teatasid Norra ametiasutused 15. veebruaril 2008. aasta kirjaga (reg nr 465311) järelevalveametile, et „abikava kohaldamisala on formaalselt piiratud järelevalveameti kehtestatud väike- ja mikroettevõtjate määratlusega”.

⁽²³⁾ St. prp. nr 65 (2004–2005) jagu 3.9, Ot. prp. nr 92 (2004–2005) jagu 14.1 ning teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste sissejuhatus. Kuigi *Innovasjon Norge* (varem *Statens nærings- og distriktsutviklingsfond*) on samuti kaasatud Skattefunni abikava haldamisse, on ta siiski vaid teisejärgulises rollis.

⁽²⁴⁾ Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 7. jagu.

⁽²⁵⁾ Vt täiendav teave allpool jaos 2.3 „Abikõlblikud kulud ja abi osatähtsus”.

⁽²⁶⁾ Norra ametiasutuste 12. märtsi 2008. aasta e-kiri (reg nr 469275).

⁽²⁷⁾ Vt ka St. prp. nr 65 (2004–2005) jagu 3.9, kus märgitakse, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava on suunatud üksikettevõtjatele, piiratud vastutusega äriühingutele ja teistele ettevõtjate liikidele.

⁽²⁸⁾ Sellisel juhul jaotatakse projekti kulud osalejate vahel proportsionaalselt, vastavalt nende osaluse määrale.

⁽²⁹⁾ Norra ametiasutuste 10. jaanuari 2006. aasta kiri (reg nr 356994).

⁽³⁰⁾ Teate tüüpvormi osa III.6.A jagu 8.1.

⁽³¹⁾ Vt joonealune märkus 29.

⁽³²⁾ Vt joonealune märkus 29.

⁽³³⁾ Vt joonealune märkus 29.

2.3. ABIKÕBLIKUD KULUD JA ABI OSATÄHTSUS

Abikõblikud kulud

Norra ametiasutused on teatanud, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames koosnevad abikõblikud kulud abikõbliku projektiga seotud palgata tööjõu kuludest⁽³⁴⁾. Palgata tööjõu asjakohaste tunnitaste kindlaksmääramisel on Norra ametiasutused selgitanud, et kuna isiku ametlik kvalifikatsioon ei peegeldu alati võimes teostada teadus- ja arendusprojekte, on raske määrata eraldi tasusid, mis vastaksid asjakohasele haridusele, kogemusele ja töövaldkonnale. Seetõttu otsustati teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antava toetuse arvutamiseks kasutada ühtset tunnitasu.

Norra ametiasutuste pakutud tunnitasu arvutuse aluseks on võetud 1,6 % tööstustöölise nominaalsest aastapalgast (348 300 Norra krooni)⁽³⁵⁾ 2005. aastal, tunnitasuks on seega 557,28 Norra krooni, mis lihtsustamise mõttes ümardati 500 Norra kroonini. Kaubandus- ja tööstusministerium võib kohandada 500 Norra kroonist tunnitasu vastavalt üldistele palkade muutustele.

Tunnitasu arvutamise meetodika (1,6 % nominaalsest aastapalgast) on välja töötatud Norra Teadusnõukogus. Norra ametiasutused selgitasid sellega seoses, et tööjõule makstava tunnitasu võib määrata lihtsalt, toetudes keskmisele aastapalgale (põhineb statistikal) ja aastas keskmiselt töötatud töötundidele. Teadus- ja arendustegevusele toetuste andmise lihtsustamiseks tahtis Norra Teadusnõukogu siiski enam teha. Seetõttu töötas nõukogu välja meetodika, mille kohaselt tunnitasu ei sisalda mitte ainult i) puhtalt palgakulusid, vaid ka ii) teisi tegevuskulusid, mis arvutatakse iga töötaja kohta eraldi ning mis koosnevad a) palgaga seotud sotsiaalkuludest (nagu pension ja sotsiaalkindlustus jne); b) seadmete kasutamise kuludest iga töötaja kohta (nt telefoni, arvuti/IT-seadmete, koopiomasina jne kasutamine); c) üldkuludest elektrile, küttele, ruumide rendile, toitlustus- ja teeninduspersonalile ning tugipersonali ajutisele kasutamisele, ning d) kuludest töövahendite ja kontoritarvete rendile/ostmisele.

Palgata tööjõu tunnitasu ei hõlma seega mitte ainult puhtalt palgakulusid, vaid ka teisi tegevuskulusid, mis arvutatakse iga töötaja kohta eraldi⁽³⁶⁾.

⁽³⁴⁾ Teate tüüpvormi osa III.6.A jagu 6.

⁽³⁵⁾ Vt NOU: 2004:14, pealkirjaga „Om grunlaget for inntektsoppgjørene”. See on aruanne, mis annab ülevaate palgatasemete määramise taustast riiklikus statistikas, mille on välja andnud valitsuse asutatud asutus. Aruande kohaselt oli 2003. aastal tööstustöölise keskmine aastapalk (täiskohaga töötajatel) 319 600 Norra krooni. Võttes arvesse prognoositud 4,4 % aastapalga kasvu aastatel 2004–2005 (mis vastab aastapalga kasvule aastatel 2002–2003), oli tööstustöölise keskmine aastapalk 2005. aastal prognooside kohaselt 348 300 Norra krooni. Käesoleva lähenemisviisi valimise põhjuseks oli asjaolu, et teatise esitamise ajal 2005. aastal olid kõnealused andmed kõige värskemad. Võrdluseks, NOU: 2007:3 näitab, et tööstustöölise keskmiseks aastapalgaks 2006. aastal oli 355 600 Norra krooni.

⁽³⁶⁾ Kuigi selliste teiste tegevuskulude tase arvutatakse töötaja/tunni alusel, siis asjaolu, et sellised kulud on ka tegelikult kantud, tõestatakse arvete alusel nagu selgitatakse allpool.

Meetodika välja töötamiseks viis Norra Teadusnõukogu läbi mitme Norra ettevõtja raamatupidamise läbivaatamise, mis näitas, et keskmiselt on aastased tegevuskulud aastastest palgakuludest (sealhulgas sotsiaalkulud) 1,8 korda kõrgemad⁽³⁷⁾. Pärast aastaste palgakulude korrigeerimist, kuna need sisaldasid ka sotsiaalkulusid (40 % palgast), selgus, et keskmised tegevuskulud on puhtalt palgakuludest 2,52 korda kõrgemad. Jagades selle arvu aastase keskmise töötundide arvuga (1 500),⁽³⁸⁾ olid tegevuskulud tunnipõhiselt puhtalt palgakuludest 1,68 % (ümardatult 1,6 %) korda kõrgemad. Sellest tulenevalt kõnealuse meetodika kohaselt arvutatakse palgata tööjõu tunnitasuks (hõlmab nii puhtalt palgakulusid kui ka teisi tegevuskulusid) 1,6 % asjaomasest aastapalgast.

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suunistes sätestatakse, et abikõblike palgata tööjõu kulude suhtes kohaldatakse fikseeritud ülemmäära, milleks on 2 miljonit Norra krooni ettevõtja kohta aastas⁽³⁹⁾.

Mis puutub kontrollmeetmetesse, siis peab palgata tööjõu ja muud projektikulud iga toetusetootluse korral kinnitama raamatupidajaga⁽⁴⁰⁾. Kui teiste tegevuskulude olemasolu tõestatakse arvete abil, siis Norra ametiasutused on selgitanud, et kuna teatud palgata töötundide kohta ei ole tõendeid, peavad ettevõtjad märkima kuupäeva, tööülesande ja töötatud tundide arvu ning asjaomase töötaja nime. Enam kui ühe töötajaga projektide puhul peavad kõnealused andmed allkirjastama nii palgata tööd teinud töötaja kui ka projekti eest vastutav isik. Peale selle võib Norra Teadusnõukogu teatud töötundide arvu vähendada, kui menetluse käigus selgub, et teatud töötundide arv on ebatäpne.

Abi osatähtsus

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suunistes sätestatakse, et abikava raames antud toetuste suhtes kohaldatakse Norra vara ja sissetuleku maksustamise seaduse 16.–40. jaos sätestatud künniseid⁽⁴¹⁾. Kõnealune säte on aluseks Skattefunni abikavale ning selles sätestatakse, et väikeste- ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) puhul on lubatud kuni 20 % abi osatähtsus.

⁽³⁷⁾ Läbivaatamine toimus 1990. aastal, kasutati eri suurusega ettevõtjate andmeid.

⁽³⁸⁾ Pärast haiguspäevadest, emapuhkustest jne tulenevaid korrigeerimisi.

⁽³⁹⁾ Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 3. jagu. St. prp. nr 65 (2004–2005) jaost 3.9 ilmneb, et ülemmäär on põhimõtteliselt 50 % (ettevõtja enda teostatud projektide korral) Skattefunni abikava kulude ülemmäärast (4 miljonit Norra krooni).

⁽⁴⁰⁾ Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 4. jagu.

⁽⁴¹⁾ Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 3. jagu.

Teatistes esitatud Norra ametiasutuste teabe kohaselt oli VKEde puhul lubatud 27,8 % abi brutoosatahtsus⁽⁴²⁾. Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames makstakse abi toetuse vormis, mis vastab 20 % abikõlblikest kuludest⁽⁴³⁾. Lisaks sellele vabastatakse toetused vastavalt teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava käsitlevale maksuseadusele ettevõtte tulumaksust, mis on praegu 28 %. Abikõlblike kulude 20 % maksuvaba toetus vastab maksustatavale toetusele, mis moodustab 27,8 % nendest kuludest. Abi brutoosatahtsus on seega 27,8 %.

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antud toetusi vaadeldakse koos Skattefunni abikava raames saadud abiga ning esmalt mainitu raames antud toetusi võetakse arvesse viimati mainitu piirangute arvutamisel. Skattefunni abikava raames ei tohi VKEdele mõeldud toetuse kogusumma ületada 20 % abikõlblikest kuludest, mis ei või olla rohkem kui 4 miljonit Norra krooni ettevõtja kohta aastas. Kui rahalise toetuse kogusumma ületab Skattefunni abikava raames kehtestatud ülemmäärad, siis vähendatakse samaväärselt ka maksustatavast tulust tehtavat mahaarvamist. Norra ametiasutused on selgitanud, et kõnealused ülemmäärad ei muuda asjaolu, et palgata tööjõust tulenevad kulud peavad igal juhul mahtuma ülalmainitud 2 miljoni Norra krooni suuruse ülemmäära raamesse ettevõtja kohta aastas. Ametiasutused on selgitanud, et juhtumite puhul, kus projekt saab toetust teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames ning riiklike toetusi muudest vahenditest (v.a. Skattefunni abikava), mis kokku ületavad toetuste ülemmäära, vähendatakse teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antud toetust.

2.4. EELARVE JA KESTUS

Nagu eespool mainitud, näevad Norra ametiasutused ette, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava tulevane eelarve on maksimaalselt umbes 50 miljonit Norra krooni aastas.

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava ei ole ajaliselt piiratud. Norra ametiasutused märkisid siiski 15. veebruari 2008. aasta kirjas (reg nr 465311), et abikava maksimaalne kestus seotakse praeguste teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste kehtivusajaga, mis lõpeb 31. detsembril 2013. Norra ametiasutused on teadlikud, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava pikem kestus eeldab uue teatise esitamist.

3. MENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSED

Järelevalveamet algatas ametliku uurimismenetluse esialgse järelduse alusel, mille kohaselt hõlmab teadus- ja arendustegevuse

palgata tööjõu abikava riigiabi, mille kokkusobivuses EMP lepinguga järelevalveamet kahtleb. Järelevalveametile tekitas muu hulgas muret asjaolu, kas teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antava abi osatahtsused võiksid ületada riigiabi suunistes sätestatud ülemmäärasid⁽⁴⁴⁾. Tõepoolest, toetused, mida saab anda teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames, on maksudest vabastatud ja seetõttu võib maksumäära muutus kaasa tuua kõrgema abi brutoosatahtsuse. Peale selle, kuna palgata tööjõu kulused tegelikult ei kanta, kahtles järelevalveamet, kas neid kulusid saab kõnealuste suuniste alusel pidada abikõlblikeks kuludeks. Sellega seoses võttis järelevalveamet arvesse asjaolu, et ühenduse teadusuuringute kuuendas raamprogrammis ei ole toetus palgata tööjõule lubatud. Järelevalveametil oli kahtlusi ka seoses vajaliku ergutava mõjuga.

4. NORRA AMETIASUTUSTE MÄRKUSED

Norra ametiasutused on selgitanud, et kui maksumäära tõstetakse, siis teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antavat toetust vajadusel vähendatakse, tagamaks, et abi osatahtsus ei ületaks teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevates ühenduse suunistes sätestatud abi osatahtsuse ülemmäära. Norra ametiasutuste kõnealune seisukoht toetub teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 3. jao viimasele lõigule, mis inglise keelde tõlgituna sätestab, et „projektile riiklikest vahenditest saadud abi kogusumma otsustamisel arvestatakse raamatupidamises toetust [palgata tööjõule] samamoodi kui maksustatavast tulust tehtavat mahaarvamist. Kui projektile riiklikest vahenditest saadud abi kogusumma ületab vastavalt ESA eeskirjadele lubatud abi [ülemmäära], siis vähendatakse maksustatavast tulust tehtavat mahaarvamist. Kui palgata tööjõule mõeldud toetuse tulemuseks on abi kogusumma lubatud ülemmäära ületamine, siis vähendatakse toetust palgata tööjõule”⁽⁴⁵⁾.

Seoses ühenduse teadusuuringute kuuendas raamprogrammis sisalduva seisukohaga, et „füüsilised isikud ei tohi seoses enda osalemisega projektis ise tööjõukulude hüvitamist nõuda”, väitsid Norra ametiasutused, et termin „füüsilised isikud” viitab ülikoolides/kolledžites töötavatele töötajatele, kes saavad palka teadusasutuselt (mitte üksikettevõtjalt). Kuna sellised isikud ei ole mingil juhul abikõlblikud saama toetust teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames, siis ei pea Norra ametiasutused viidet ühenduse teadusuuringute kuuendale raamprogrammile asjakohaseks.

Norra ametiasutused märkisid seoses kavandatava tunnitasauga, et 500 Norra kroonise tunnitasa arvutamise lähtepunktiks on

⁽⁴²⁾ Teate standardvormi osa III.6.A 7. jagu.

⁽⁴³⁾ Norra ametiasutused on märkinud, et kuna palgata tööjõu abikõlblike kulude ülemmäär on 2 miljonit Norra krooni ja VKEde puhul on abi osatahtsus 20 %, siis on abi ülemmäär absoluutarvudes 400 000 Norra krooni aastas. Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste 3. jagu ning Teate standardvormi I osa 6. jagu.

⁽⁴⁴⁾ Eelmised teadus- ja arendustegevuseks antava riigiabi käsitlevad suunistes asendati uute teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suunistega 7. veebruaril 2007. Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava käsitleva ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse tegemise ajal kohaldati veel eelmisi suuniseid. Kuna käesoleva juhtumi hindamiseks vajalikud sisulised eeskirjad jäid suures osas siiski samaks, ei ole järgnevas õigusaktide muutmist enam kommenteeritud.

⁽⁴⁵⁾ Järelevalveameti tõlge.

tööstustöölise nominaalne aastapalk, mis on palju madalam, kui teadus- ja arendustegevusega tegelevate töötajate nominaalne aastapalk. Kuna üksikettevõtjate ja ettevõtjate haridustase vastab tavaliselt teadus- ja arendustegevusega tegelevate töötajate kõrgemale haridustasemele, siis oleks võinud teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava tarbeks tunnitasu arvutamisel aluseks võtta ehitusinseneride kõrgemat palka. 2005. aastal oli see vastavalt 460 000 või 530 000 Norra krooni (sõltuvalt sellest, kas töötajal oli viie- või kümneaastane töökogemus), mille tulemusena oleks tunnitasu 772,80 või 890,40 Norra krooni⁽⁴⁶⁾. Sellega seoses on Norra ametiasutused väitnud, et tehes ettepaneku tunnitasu kohta, mille arvutamiseks on kasutatud palju madalamat tööstustöölise nominaalset aastapalka, sooviti hoida tunnitasu võimalikult madalana.

Seoses ergutava mõjuga väidavad Norra ametiasutused, et kuna sularaha on varajases käivitamisetaapis tõsine probleem, siis hakkab abikava mõjuma peamisele sihtgrupile (väike- ja üksikettevõtjad) automaatselt ergutavana.

II. HINDAMINE

1. RIIGIABI OLEMASOLU EMP LEPINGU ARTIKLI 61 LÕIKE 1 TÄHENDUSES

EMP lepingu artikli 61 lõikes 1 sätestatakse järgmine:

„Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune EÜ liikmesriikide või EFTA riikide poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, käesoleva lepinguga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see mõjutab lepinguosalistevahelist kaubandust.”

Selleks, et meedet saaks EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses käsitleda riigiabina, peab see täitma neli kumulatiivset kriteeriumit: i) meede peab andma selle saajatele majandusliku eelise, mida nad oma tavapärase äritegevuse käigus ei saaks; ii) eelis peab olema antud riigi poolt või riigi vahenditest; iii) meede peab olema valikuline, soodustama teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist, ning iv) meede peab kahjustama konkurentsi ja mõjutama lepinguosalistevahelist kaubandust. Järgnevalt vaadeldakse, kas käesoleva juhtumi puhul on kõnealused neli kumulatiivset kriteeriumit täidetud.

1.1. MAJANDUSLIK EELIS

Meede peab andma selle saajatele majandusliku eelise, mida nad oma tavapärase äritegevuse käigus ei saaks.

⁽⁴⁶⁾ Allikas: 2007. aastal avaldatud Norra kõrgharidusega inseneride ühenduse TEKNA palgastatistika.

Norra ametiasutused annavad teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames rahalist toetust maksumaksjatele, sealhulgas ettevõtjatele. Ettevõtjad, kellele kõnealust toetust maksakse, saavad seetõttu majandusliku eelise, st toetust, mida nad oma tavategevuse käigus ei saaks.

Peale selle on kõnealused toetused vabastatud ettevõtte tulumaksust. Maksuvabastus vabastab abisaajad kohustusest, mis tavaliselt tuleb tasuda nende eelarvest ja kujutab seega endast lisaks toetusele veel üht majanduslikku eelist.

1.2. RIIGI VAHENDITE OLEMASOLU

Eelis peab olema antud riigi poolt või riigi vahenditest.

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antavaid toetusi rahastatakse kaubandus- ja tööstusministeriumi eelarvest ning on seetõttu riigi poolt rahastatud.

Peale selle, seoses toetuse vabastamisega ettevõtte tulumaksust viitab maksuvabastus sellele, et riik loobub maksutulust ning maksutulud vähenevad niivõrd, kuivõrd riigi vahendeid kasutatakse maksustamiskuludeks⁽⁴⁷⁾.

1.3. TEATAVATE ETTEVÕTJATE VÕI TEATAVATE KAUPADE TOOTMISE SOODUSTAMINE

Meede peab olema valikuline, soodustades „teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist”.

Teatistes märgiti, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antavad toetused on kättesaadavad kõigile ettevõtjatele sõltumata nende suuruselt, tegevusvaldkonnast ja piirkonnast.

5. veebruari 2003. aasta otsusega nr 16/03/COL, millega laiendatakse Skattefunni abikava kohaldamisala kõigile ettevõtjatele sõltumata nende suuruselt ja tegevusvaldkonnast,⁽⁴⁸⁾ leidis järelevalveamet, et Skattefunni abikava haldaval ja rakendaval ametiasutusel (Norra Teadusnõukogu) oli otsustusõigus projektide teadusuuringute olemuse ning toetusmeetme ergutava mõju hindamisel.

⁽⁴⁷⁾ Riigiabi suuniste 3. ja punkt 3 riigiabi eeskirjade rakendamise kohta äriühingute maksustamisega seotud abimeetmete suhtes.

⁽⁴⁸⁾ Kuigi seda otseselt ei mainitud, anti toetust ka sõltumata piirkonnast, kus abisaaja asus.

Pidades silmas eespool kirjeldatud ja asjaolu, et projektide abikõlblikkuse määramise kriteeriumid nii Skattefunni kui ka teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava puhul on samad ning neid hindab sama haldusamet (Norra Teadusnõukogu), on järelevalveamet seisukohal, et teadusnõukogul oli otsustusõigus ka teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava rakendamise suhtes. Seetõttu meenutab järelevalveamet, et Euroopa Kohus on vastu võtnud otsuse, et rahaliste toetuste abikavasid haldavate riigi ametiasutuste otsustusõigus tähendab, et selline abikava on *de facto* valikuline⁽⁴⁹⁾. Sellest tulenevalt järeldab järelevalveamet, et selline abikava oleks *de facto* valikuline.

Tõepoolest, Norra ametiasutuste märkused, et kuigi „... teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavas kehtestatud abisaaja määratluses puudub ametlik diskrimineerimine suurettevõtjate suhtes” (rõhuasetus lisatud), „[ei saa] äriühingud, kelle aastakäive või aastabilansi kogumaht vastab ESA kehtestatud keskmise suurusega ettevõtjate määratlusele, ... palgata tööjõule toetust”, kinnitavad, et Norra Teadusnõukogu oleks kasutanud oma otsustusõigust, et takistada toetuste andmist suurettevõtjatele.

Eespool esitatud hindamine oleks võrdselt kehtiv teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames toetusi saanud abisaajate ettevõtte tulumaksust vabastamisel.

Seetõttu otsustasid Norra ametiasutused ametliku uurimismenetluse käigus ametlikult piirata teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kohaldamisala ainult mikro- ja väikeettevõtjatele vastavalt nende määratlusele VKEdele antava riigiabi käsitlevates suunistes⁽⁵⁰⁾. Abikava on seetõttu valikuline.

1.4. KONKURENTSI KAHJUSTAMINE JA LEPINGUOSALISTE VAHELISE KAUBANDUSE MÕJUTAMINE

Meede peab kahjustama konkurentsi ja mõjutama lepinguosaliste vahelist kaubandust.

⁽⁴⁹⁾ Vt kohtuasi C-241/94 Prantsusmaa vs. komisjon [1996] EKL I-4551, punktid 23 ja 24; kohtuasi C 200/97 Ecotrade vs. AFS [1998] EKL I-7907, punkt 40; ja kohtuasi C-295/97 Piaggio vs. Iftalia [1999] EKL I 3735, punkt 39.

⁽⁵⁰⁾ Norra ametiasutuste 15. veebruari 2008. aasta kiri (reg nr 465311). Vastavalt mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) antava riigiabi suuniste jaole 2.2 määratletakse väikeettevõtjat kui ettevõtjat, kus töötab vähem kui 50 töötajat ja kelle aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot, mikroettevõtjat määratletakse kui ettevõtjat, kus töötab vähem kui 10 töötajat ja kelle aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot. Omandisuhted võivad välistada väike- ja mikroettevõtjate kvalifitseerumise nagu on sätestatud VKEdele antava riigiabi käsitlevates suunistes.

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kohaldatakse kõigi Norra majandussektorite suhtes. Arvestades asjaolu, et 2006. aastal moodustas eksport ELi umbes 82 % Norra kogueksportidist ning import EList moodustas umbes 69 % Norra koguimpordist, on Norra ja ELi vahelised kaubandussuhted tihedad⁽⁵¹⁾.

Sellises olukorras on järelevalveamet arvamisel, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames antud toetus ja sellega seotud maksuvabastus tugevdavad abisaajate suhtelist positsiooni võrreldes ettevõtjatega, kes tegutsevad teistes EMP riikides ning konkureerivad sarnastes sektorites või ärivaldkondades. Peale selle, toetudes suuremate ettevõtjate ametlikule abikavast kõrvaldamisele, tugevneb abikava raames toetust saavate väike- ja mikroettevõtjate positsioon. Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava mõjutab seega kaubandust ning kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi.

1.5. JÄRELDUS

Eespool nimetatut silmas pidades järeldab järelevalveamet, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames toetuse, sealhulgas maksuvabastuse andmine on EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses riigiabi.

2. MENETLUSNÕUDED

Järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikes 3 on sätestatud, et „EFTA järelevalveametit tuleb teavitada kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta piisavalt aegsasti, et ta võiks avaldada oma arvamuse. [...] Asjaomane riik ei tohi oma kavandatud meetet jõustada enne lõpliku otsuse tegemist”.

Norra ametiasutused teatasid teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavast 14. oktoobri 2005. aasta kirjaga. Vastavalt ettevalmistavatele õigusaktidele võib teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava jõustuda ainult pärast järelevalveameti teavitamist ja heakskiitu⁽⁵²⁾. Seetõttu sõltuvad nii Norra ametiasutuste antav luba teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava käsitleva maksuseaduse jõustamiseks kui ka teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste eelnõu lõplik vastuvõtmine järelevalveameti eelnevat heakskiidust abikavale⁽⁵³⁾.

⁽⁵¹⁾ Asjaomase statistika avaldas aastate 2001–2006 kohta „Statistisk Sentralbyrå” pealkirja all „Utenrikshandel med varer, årsrerier 2006” (Tabel 17 „Import etter handelsområder, verdensdel og land” ning tabel 18 „Eksport etter handelsområder, verdensdel og land”. Statistika on kättesaadav veebisaidil <http://www.ssb.no/emner/09/05/nos utenriks/>.

⁽⁵²⁾ Ot. prp. nr 92 (2004–2005) jagu 1.4.3, milles viidatakse St. prp. nr 65 (2004–2005) jaole 3.9.

⁽⁵³⁾ Innst. O. nr 125 (2004–2005) jagu 15.1 ja Ot. prp. nr 92 (2004–2005) jagu 14.3, mille viidatakse St. prp. nr 65 (2004–2005) jaole 3.9.

Sellises olukorras on järelevalveamet arvamusel, et Norra ametiasutused on täitnud järelevalve- ja kohtulepingu protokollri nr 3 I osa artikli 1 lõikest 3 tulenevat teatamise ja ooteaja kohustust.

3. ABI KOKKUSOBIVUS

Kuna järelevalveamet jäeldab, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kujutab endast riigiabi, tuleb uurida, kas abikava võib pidada EMP lepingu toimimisega kokkusobivaks EMP lepingu artikli 61 lõike 2 või 3 alusel.

3.1. KOKKUSOBIVUS EMP LEPINGU ARTIKLI 61 LÕIKEGA 2

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava puhul ei saa kohaldada ühtki EMP lepingu artikli 61 lõikes 2 sätestatud eranditest, sest abikava ei ole suunatud ühegi selles sättes loetletud eesmärgi saavutamisele.

3.2. KOKKUSOBIVUS EMP LEPINGU ARTIKLI 61 LÕIKEGA 3

Riigiabi loetakse EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti a alusel EMP lepingu toimimisega kokkusobivaks, kui see on mõeldud väga madala elatustaseme või suure tööpuudusega piirkondade majandusliku arengu edendamiseks. Kuna aga Norra regionaalabi kaardil selliseid piirkondi kindlaks määratud ei ole, siis kõnealust sätet ei kohaldata⁽⁵⁴⁾.

Lisaks sellele ei saa kohaldada EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktis b sätestatud erandit, sest teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava alusel antava riigiabi mõte ei ole oluliste kogu Euroopale huvi pakkuvate projektide teostamise edendamine ega Norra majanduse tõsiste häirete kõrvaldamine.

Kohaldada saab aga võibolla EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktis c sätestatud erandit, mille kohaselt võib riigiabi ühisturuga kokkusobivaks pidada, kui see soodustab teatava majandustegevuse või teatavate majanduspiirkondade arengut ega kahjusta kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

Järgnevalt vaatleb järelevalveamet teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kokkusobivust EMP lepingu toimimisega seoses EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktiga c teadus- ja

arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste alusel.

Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antav abi

Vastavalt teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevatele suunistele eeldatakse, et EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktist c tulenev abi on tavaliselt kokkusobiv, kui kõnealuste suuniste 5. jaos sätestatud tingimused on täidetud ning abi kujutab endast vastavalt suuniste 6. jaole stiimulit tegeleda enam teadus- ja arendustegevusega⁽⁵⁵⁾.

Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi suuniste 5. jaos on loetletud erinevad teadus- ja arendustegevuse liigid, nagu „alusuuringud”, „rakendusuurimused” ja „tootearendus” ning on märgitud ära abi osatähtsused, mida iga teadustegevuse kategooria suhtes kohaldatakse.

Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste jao 2.2 alapunktist f ilmneb, et „rakendusuurimused” mõiste hõlmab „kavandatud uurimused või kriitilisi uurimused uute teadmiste hankimiseks, et kasutada neid teadmisi uute toodete, protsesside või teenuste arendamisel või selleks, et täiustada märkimisväärselt olemasolevaid tooteid, protsesse või teenuseid. Sinna kuulub keerukate, rakendusuurimused jaoks vajalike süsteemide koostisosade loomine, eriti geneerilise tehnoloogia valideerimise puhul, välja arvatud prototüübid, mis kuuluvad alapunkti g [tootearendus] kohaldamisalasse”. Sama jao alapunktis g on sätestatud, et „arendustegevust” [õige termin: tootearendus] on määratletud kui „olemasolevate teaduslike, tehnoloogiliste, ärilaste ja teiste asjakohaste teadmiste ja oskuste omandamine, ühendamine, kujundamine ja kasutamine plaanide ja korralduste või projektide loomise eesmärgil uute, muudetud või täiustatud toodete, protsesside või teenuste jaoks. Need võivad sisaldada ka muid tegevusi, mille eesmärk on uute toodete, protsesside või teenuste mõisteline määratlemine, kavandamine ja dokumenteerimine. Tegevuste hulka võivad kuuluda visandite, jooniste, plaanide ja teiste dokumentide koostamine, tingimusel et need ei ole ette nähtud kasutamiseks kaubanduslikul eesmärgil. Tootearenduse hulka kuulub ka kaubanduslikul eesmärgil kasutatavate prototüüpide ja katseprojektide arendamine, kui prototüüp on tingimata kaubanduslik lõpptoodet ja kui selle tootmine üksnes demonstreerimise ja valideerimise eesmärgil on liiga kallis. Järgneva näidis- või katseprojektide kaubanduslikul eesmärgil kasutamise korral tuleb sellisest kasutusest saadav mis tahes tulu abikõlblikest kuludest maha arvata.”

Järelevalveamet jäeldab, et käesoleva otsuse I osa jaos 2.1 esitatud teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava abikõlblike projektide kirjeldused on kooskõlas teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi suuniste jao 2.2 alapunktides f ja g esitatud „rakendusuurimused” ja „arendustegevuse” kirjeldusega.

⁽⁵⁴⁾ 19. juuli 2006. aasta otsus nr 226/06/COL toetatavate piirkondade kaardi ja toetuse määrade kohta Norras.

⁽⁵⁵⁾ Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste jao 1.4 punktid 29 ja 30.

i) Abi osatähtsused

Vastavalt teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste jaole 5.1.2 on abi lubatud brutoosatähtsus rakendusuringute ja tootearenduse puhul vastavalt 50 % ja 25 % abikõlblikest kuludest. Peale selle võib vastavalt jaole 5.1.3 abi osatähtsust suurendada 10 protsendi punkti võrra keskmise suurusega ettevõtjate puhul ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjate puhul, kui abi antakse VKEdele (mis on määratletud grupierandi määruse lisas, mis käsitleb VKEdele antavat abi) ⁽⁵⁶⁾. Sellega tõuseb rakendusuringute puhul lubatav abi osatähtsus keskmise suurusega ettevõtjate puhul 60 protsendini ja väikeettevõtjate puhul 70 protsendini abikõlblikest kuludest. Tootearenduse puhul tõuseb abi maksimaalne osatähtsuse keskmise suurusega ettevõtjate puhul 35 protsendini ja väikeettevõtjate puhul 45 protsendini.

Kuigi Norra ametiasutused on teatanud nii VKEde kui ka suuretevitajate suhtes teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames kohaldatavad abi osatähtsused, tuletatakse meelde, et Norra ametiasutused on otsustanud piirata kõnealuse abikava kohaldamisala ainult mikro- ja väikeettevõtjatega. Seega on asjaomane ainult VKEde suhtes kohaldatav abi osatähtsus (20 %). Toetuse suhtes kohaldatakse praegu 28 % maksuvabastust. Abi brutoosatähtsus on seega 27,8 % ⁽⁵⁷⁾. Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames mikro- ja väikeettevõtjatele lubatav abi maksimaalne osatähtsus on seega võrreldes teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste 5. jaoga vastuvõetaval tasemel.

Kui äriühingu maksumääratõstetakse, tõuseb vastavalt ka abi brutoosatähtsus. Sellega seoses on Norra ametiasutused siiski selgitanud, et isegi kui maksumääratõstetakse, siis teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniste tingimuste kohaselt ei tohi toetused riigiabi suuniste kohaldamisest tuleneva abi osatähtsust ületada. Kuna teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kohaldamisala piirneb ainult mikro- ja väikeettevõtjatega, on praeguste teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste alusel rakendusuringute puhul asjaomane ülemmäär 70 % ja tootearenduse puhul 45 %. Järelevalveamet nõustub, et kui ettevõtte tulumaksu tõstetakse, siis võib teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames mikro- ja väikeettevõtjatele lubatava abi koguosatähtsus tõusta kõnealuste ülemmääradeni.

Kokkuvõttes on järelevalveamet nõus mikro- ja väikeettevõtjate suhtes kohaldatava 27,8 % abi osatähtsusega ning märgib, et see

⁽⁵⁶⁾ Komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 70/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist väikes-tele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes (EÜT L 10, 13.1.2001, lk 33), mida on muudetud komisjoni 25. veebruari 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 364/2004 (ELT L 63, 28.2.2004, lk 22). Mõlemad määrused on inkorporeeritud EMP lepingu XV lisa punkti 1 alapunkti f. Seal esitatud määratlus vastab VKEdele antava riigiabi käsitlevates riigiabi suunistes (vt käesoleva otsuse II osa jagu 1.3) esitatud määratlusele.

⁽⁵⁷⁾ 20 % ulatuses maksuvaba kulu vormis toetuse saamine vastab 28 % maksumääratõstetud kulu brutokulule (28 % 27,8st = 7,8, mis tuleb maksta maksudeks, ning 20 jääb toetusena alles).

võib ettevõtte tulumaksu tõstmise tulemusena tõusta rakendusuringute puhul 70 protsendini ja tootearenduse puhul 45 protsendini. Norra ametiasutused on teatanud järelevalveametile, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suuniseid muudetakse ametlikult, et need peegeldaksid nii iga teadustegevuse kategooria üldist piirangut kui ka ülemmäärat, milleni võib abi maksumääratõstmise korral suurendada ⁽⁵⁸⁾.

ii) Abikõlblikud kulud

Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste jaos 5.1.4 on sätestatud kulude loetelu, mida tuleb abi osatähtsuse arvutamisel vaadelda abikõlblike kuludena. Sellisteks kuluartikliteks on muu hulgas i) personalikulud, mis hõlmavad kulusid teadlastele, tehnilistele töötajatele ja teistele abitöötajatele; kelle töö seisneb ainult asjaomases teadustegevuses; ii) otseselt uurimisprojektist tulenevad täiendavad üldkulud ning iii) teised tegevuskulud, sealhulgas materjalikulud, varustuse ja samalaadsete toodete kulud, mis tekkisid otseselt teadustegevuse tõttu ⁽⁵⁹⁾.

Ühenduse teadusuuringute raamprogramm – tööjõukulud

Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste jaos 5.1.4 ei täpsustata, kas personalikuludest võib katta palgata tööjõu kulusid. Järelevalveamet on siiski arvamusel, et juhiseid kõnealuse termini tõlgendamisele riigiabi suunistes kasutatud tähenduses on võimalik saada uurides, kuidas kõnealust terminit on kasutatud ühenduse teadusuuringute raamprogrammi kontekstis ⁽⁶⁰⁾.

Vastavalt ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses märgitule ei ole kuuenda raamprogrammi raames võimalik ühendusel palgata tööjõu kuludele rahalist toetust saada. Kuuenda raamprogrammi raames toetuste andmiseks kasutatud üldise näidislepingu II lisa osas B.II.22.3 sätestatakse, et „füüsilised isikud ei tohi seoses enda osalemisega projektis ise tööjõukulude hüvitamist nõuda” ja osa B.II.19.1 punktis a selgub, et abikõlblikud kulud „peavad olema tegelikud, majanduslikult põhjendatud ja vajalikud projekti rakendamiseks”. Selle taustal asus Euroopa Komisjon seisukohale, et kui tööjõukulude maksumust ei ole võimalik ettevõtja raamatupidamises tuvastada ega registreerida, siis ei saa ka nõuda nende hüvitamist raamprogrammist. Kooskõlas sellega väljendas järelevalveamet oma otsuses algatada seoses teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikavaga ametlik uurimismenetlus, kahtlusi, kas palgata tööjõu kulud on teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste tähenduses abikõlblikud kulud.

⁽⁵⁸⁾ Märkus teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava suunistes selle kohta, et abi osatähtsuste ülemmääratõstetakse vastavalt teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevates suunistes esitatule, on ebapiisav.

⁽⁵⁹⁾ Vastavad teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi suuniste jao 5.1.4 alapunktile a) personalikulud, e) täiendavad üldkulud ja f) teised tegevuskulud.

⁽⁶⁰⁾ Ühenduse teadusuuringute raamprogramm on peamine rahastamisvahend, millest ühendus rahastab Euroopas teadusuuringuid ning sellele viidatakse ühenduse raamistikus teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta, ELT C 323, 30.12.2006, lk 1.

Seitsmes raamprogramm on praeguseks vastu võetud ja selle kohaselt võib teatud tingimustel taotleda toetust ka kuludele, mis ei ole „tegelikud”⁽⁶¹⁾. Sellega seoses on Euroopa Komisjoni kasutatavas toetuslepingu näidises (seitsmenda raamprogrammi raames toetuste andmist käsitlev üldine näidisleping) sätestatud, et hoolimata üldisest tingimusest, et abikõlblikud kulud peavad olema tegelikud kulud, „võivad toetusesaajad otsustada deklareerida keskmist personalikulu, kui selle aluseks on tõendatud ja komisjoni heakskiidetud meetoodika, mis on kooskõlas toetusesaaja halduspõhimõtete ja raamatupidamistavadega. Meetoodika õigsust käsitleva tõendi esitanud toetusesaaja poolt käesoleva toetuslepingu kuludesse arvestatavat keskmist personalikulu ei peeta oluliselt erinevaks tegelikust personalikulust.”⁽⁶²⁾

Asjaomastes juhistes selgitatakse, et ülalmainitud reegel, millele viidatakse kui „keskmise personalikulu meetodile, mille aluseks on tõendatud meetoodika”, annab i) VKEga samaväärsetele füüsilistele isikutele ja ii) VKEde omanikele, kes ei saa VKEle tehtud töö eest palka, võimaluse taotleda ning saada teadus- ja arendusprojektidega seoses tehtud töö eest toetust. Kuigi kasutatava meetoodika kohta puudub kindel nõue, selgub juhistest, et ühenduse programmi puhul tähendab „tõendatud meetoodika” seda, et tehtud töö või „tööjõukulude” (tunnitase) maksumuse arvutamise aluseks oleva meetoodika peab tõendama audiitor.

Seoses vastuvõetavate meetoodikatega märgib järelevalveamet, et füüsiliste isikutega seonduvad juhised viitavad sissetuleku (st maksudeklaratsioonid) kaudu tunnitase tuvastamise meetoodikale⁽⁶³⁾. Siiski, eelkõige Euroopa Komisjoni juhiste valguses on järelevalveamet arvamusel, et VKEde omanike puhul, kes ei saa palka või ei suuda näidata ettevõtja raamatupidamises oma tööjõukulusid (mis viitab sellele, et kulusid saab arvutada prognooside abil), ei ole viide sissetulekupõhisele meetoodikale piisav, et automaatselt alternatiivsete meetoodikate kasutamine välistada. Seitsmenda raamprogrammi eesmärk on võimaldada välja arvutada teadus- ja arendusprojektidega seoses tehtud töö maksumus. Puudub selgesõnaline nõue, et potentsiaalne abisaaja peab saama kõnealuse tegevusega seotud sissetulekut. Järelevalveamet on sellega seoses võtnud seisukoha, et nii ülalmainitud i kui ka ii valikuvõimaluse puhul ei ole sissetuleku olemasolu iseenesest tingimuseks toetuse saamisele ning et kasutada võib ka teisi tunnitase määramise meetoodikaid.

⁽⁶¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1982/2006/EÜ, 18. detsember 2006, mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007–2013), ELT L 412, 30.12.2006, lk 1.

⁽⁶²⁾ Seitsmenda raamprogrammi raames toetuste andmist käsitleva üldise näidislepingu II lisa B osa peatüki II.14 punkti 1 alapunkt g. Lepingu tekst on kättesaadav teadusuuringute peadirektoraadi veebisaidil <http://ec.europa.eu/research/index.cfm>

⁽⁶³⁾ Vastavalt seitsmenda raamprogrammi kaudsete tegevustega seotud finantsküsimuste suuniste (mis on koostatud seitsmenda raamprogrammi kohase toetuslepingu näidise tõlgendamiseks) artiklile II.12.3 „abikõlbmatud kulud” lk 42, võivad sellised isikud otsustada „deklareerida keskmist personalikulu, kui selle aluseks on tõendatud ja komisjoni heakskiidetud meetoodika, mille aluseks on riiklike õigusaktidega (tavaliselt maksuseadus) tunnustatud sissetulekud (st maksudeklaratsioonid)”.

Pöördudes tagasi Norra ametiasutuste välja pakutud meetoodika juurde, märgib järelevalveamet esialgse märkusena seda, et 1,6 % nominaalse aastapalga arvutamise meetodiga saadakse tunnitase, mis ei hõlma mitte ainult tööjõukulu, vaid ka „teisi tegevuskulusid”. Seega, kuigi käesoleva analüüsi eesmärk on kontrollida, kas tööjõukulud on abikõlblikud, on meetoodika vastuvõetavuse küsimuses järelduse tegemiseks vajalik kontrollida ka seda, kas teiste tegevuskuludega seotud tegurid on teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste raames abikõlblikud. Kõnealust kahte tegurit vaadeldakse järgnevalt eraldi.

Palgata tööjõu kulud

Mis puutub palgata tööjõuga seotud kuludesse, siis see meetoodika tegur määratletakse lihtsalt viitega palgastatistikale. Tõepoolest, välja pakutud meetoodika eeldab, et tööjõukulude tegur võrdub tulemusega, mis oleks saadud, kui tunnitase oleks kindlaks tehtud aastas keskmiselt töötatud töötundide jagamisel tööstustöölise nominaalse aastapalgaga, nagu see on avaldatud 2005. aasta statistikas. Tööstustöölise palga tööjõukulu tegur vastab 232,20 Norra kroonisele tunnitasele (348 300/1 500).

Järelevalveamet on arvamusel, et tunnitase, mis on määratud viitega ametlikule palgastatistikale (2005. aasta andmed), tagab selle, et tööjõukulud ei suurene. Peale selle tähendab asjaolu, et tunnitase on määratud viitega tööstustöölise aastapalgale (erinevalt näiteks märksa kõrgemast ehitusinseneri palgast) seda, et tööjõukulud hoitakse suhteliselt madalal tasemel⁽⁶⁴⁾. Asjaolu, et teatatud palgata töötunnid tuleb iga toetusetaotluse puhul projektijuhil poolt kaasallkirjastada ja raamatupidaja poolt tõendada, tagab audiitorkontrolli olemasolu, mis on kooskõlas või isegi rangem kui seitsmenda raamprogrammi raames üldises näidislepingus osutatud kontrollitõendid⁽⁶⁵⁾. Järelevalveamet märgib, et kontroll teostab ka Norra Teadusnõukogu, kes kontrollib, kas deklareeritud arvud ei ole selgelt ebatäpsed.

Järelevalveamet järeldab sellises olukorras, et palgata tööjõu teguri kindlakstegemine tunnitase määramise meetoodikas on lubatav. Palgata tööjõu kulud on seega eraldi võetuna teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste tähenduses abikõlblikud personalikulud.

⁽⁶⁴⁾ Meetoodika alusel on tööstustöölise 348 300 Norra kroonise aastapalga puhul tunnitase suurus 500 Norra krooni, ehitusinseneri 460 000 (või 530 000) Norra kroonise palga puhul aga 772,80 (või 890,40) Norra krooni. Tööjõukulude tegur vastab tööstustöölisele puhul 232,20 Norra kroonile, ehitusinseneride puhul aga 353,33 Norra kroonile.

⁽⁶⁵⁾ Iga üksikjuhtumi kontroll on tõepoolest sarnane või isegi rangem kui meetoodika ühekordne audiitorkontroll.

Teised tegevuskulud

Järelevalveameti arvates vastab teiste tegevuskulude kirjeldus teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames (lisatud käesoleva otsuse I osa jaos 2.3) „täiendavate üldkulude” ja/või „teiste tegevuskulude” vormis abikõlblikele kuludele, nagu need on sätestatud teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste jao 5.1.4 alapunktides e ja f. Tegevuskulude tase arvutatakse automaatselt tunnipõhiselt töötaja kohta tööstusliku palga alusel, tegevuskulude taseme aluseks ei ole arvetel esitatud kulude tase⁽⁶⁶⁾. Tegevuskulude tegur on metodoloogia raames arvatud siiski Norra Teadusnõukogu teostatud ettevõtjate raamatupidamise läbivaatamise alusel. Sellega tagatakse, et tegevuskulude tase oleks realistlik. Lisaks sellele arvutatakse tegevuskulude osa tööstustöölise madala palga alusel ning tegevuskulude tegur jääb fikseeritud maksimaalse tasemele tunnipõhiselt. Eespool öeldust lähtudes ning võttes arvesse asjaolu, et tegevuskulude tegelikku tekkimist kontrollitakse audiitorkontrolli osana arvete põhjal, on järelevalveamet arvamusele, et kavandatav meetodika kujutab endast vastuvõetavat moodust, millega teha kindlaks teiste tegevuskulude tase, ning need kulud on seega teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste raames abikõlblikud.

Metoodika kokkuvõte

Kokkuvõttes on järelevalveamet arvamusele, et võttes aluseks seitsmenda raamprogrammi raames toimunud põhimõtte muudatuse, saab palgata tööjõu kulusid sõltuvalt tunnitasu määratlemiseks valitud metoodikast pidada abikõlblikeks. Eespool mainitule vastavalt on järelevalveamet arvamusele, et Norra ametiasutuste kavandatud meetodika kohaselt on nii tööjõukulude teguri kui ka tegevuskulude teguri taseme määramise moodus vastuvõetav. Seega on meetodika heaks kiidetud ning kulud on teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate suuniste tähenduses abikõlblikud. Kõnealune järeldus on ka kooskõlas järelevalveameti seisukohaga 2002. aasta otsuses Skattefunni abikava kohta, mille raames kiitis järelevalveamet heaks sarnase abikõlblike kulude (taseme) määratlemise meetodika⁽⁶⁷⁾.

Kuigi kavandatava meetodika puhul eeldatakse, et ühtset tunnitasu kohaldatakse isegi siis, kui potentsiaalsed samast abikavast abi saajad on erineva suurusega, tuletatakse siiski meelde, et Norra ametiasutused on otsustanud piirata kõnealuse abikava kohaldamisala mikro- ja väikeettevõtjatega ning võimalikud abisaajad esindavad seetõttu suhteliselt ühtset rühma. Järelevalveamet kiidab seega ühe ja ühtse tasu kasutamise heaks.

iii) Ergutav mõju

Vastavalt teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste 6. jaole peetakse

ergutava mõju olemasolu automaatselt, kui toetatavat teadus-, arendus- või innovatsiooniprojekti ei ole alustatud enne taotluse esitamist, abisaaja on VKE ning abisumma on alla 7,5 miljoni euro projekti ja VKE kohta⁽⁶⁸⁾.

Vastavalt eespool öeldule on Norra ametiasutused piiranud teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kohaldamisala väike- ja mikroettevõtjatega. Võttes lisaks arvesse asjaolu, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames kohaldatakse abikõlblike kulude suhtes 2 miljoni Norra kroonist ülemmäära ettevõtja kohta aastas ning et kohaldatav abi osatähtsus on 27,8 %, on seega ettevõtjale aastas antava abi maksimaalne summa 556 000 Norra krooni (umbes 70 500 eurot), mis on palju madalam, kui eespool mainitud ülemmäär. Isegi arvestades maksimaalse abi osatähtsusega kuni 45 % (mille võib saavutada maksumäära tõstmisega), on maksimaalne abisumma 900 000 Norra krooni (umbes 114 000 eurot), mis on ikkagi märkimisväärselt madalam kui teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevates ühenduse suunistes sätestatud ülemmäär⁽⁶⁹⁾.

Norra ametiasutused on kinnitanud, et abikavast ei anta toetust, kui teadusprojekte on alustatud enne taotluse esitamist.

Sellest lähtudes on järelevalveamet arvamusele, et toetustel, mida on võimalik anda teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames, on seetõttu vastavalt teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste 6. jaole ergutav mõju.

iv) Kestus

Norra ametiasutused teatasid teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava puhul, et selle kestus on määramata. Norra ametiasutused nõustusid siiski abikava kestuse formaalse piiramisega 31. detsembrini 2013, mis on ka praeguste teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste kehtivuse lõppemise tähtpäev. Sellest tulenevalt peab järelevalveamet abikava kestust vastuvõetavaks.

3.3. JÄRELDUS ABIKAVA KOKKUSOBIVUSE KOHTA EMP LEPINGUGA

Vastavalt eespool öeldule on järelevalveamet arvamusele, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames on nii projektid kui ka kulutegurid teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste mõistes abikõlblikud. Kuna abikava kohaldamisala on piiratud väike- ja mikroettevõtjatega, abi osatähtsused on kooskõlas kõnealuste suunistega, tõestatud on ergutava mõju olemasolu ning abikava kestus on piiratud kooskõlas suunistega, on järelevalveamet võtnud seisukoha, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava on EMP lepinguga kokkusobiv.

⁽⁶⁶⁾ Tegevuskulude tegur on 267,80 Norra krooni, mis on kombineeritud tunnitasu ja tööjõukulu teguri vahe: 500 Norra krooni – 232,20 Norra krooni = 267,80 Norra krooni.

⁽⁶⁷⁾ 25. septembri 2002. aasta otsus nr 171/02/COL, mida on muudetud 5. veebruari 2003. aasta otsusega nr 16/03/COL.

⁽⁶⁸⁾ Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punktid 122–124.

⁽⁶⁹⁾ Piirangud ettevõtja kohta on tõepoolest rangemad kui piirangud projekti kohta. Isegi kui ettevõtja rahastatakse sama projekti abikavast ülemmäära ulatuses aastapõhiselt kogu abikava kestuse ajal, jääks 7,5 miljoni eurone künnis ikkagi saavutamata.

4. OTSUS

Eespool toodud hinnangu põhjal on järelevalveamet arvamusel, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kujutab endast riigiabi järgmistel tingimustel:

- a) teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kohaldamisala on piiratud mikro- ja väikeettevõtjatega vastavalt VKEdele antava riigiabi käsitlevatele suunistele;
- b) mikro- ja väikeettevõtjate abi koguosa tähtsus on 27,8 %, mis võib suureneeda tulenevalt võimalikust ettevõtte tulumaksu suurenemisest (sellisel juhul on kohaldatav ülemmäär tootearenduse puhul 45 % ja rakendusuringute puhul 70 %), ning
- c) abikava ei kesta kauem kui 31. detsembrini 2013, mis on praeguste teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste kehtivuse lõppemise tähtpäev.

Norra ametiasutustele tuletatakse meelde vastavalt järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artiklis 21 koostoimes 14. juuli 2004. aasta otsuse nr 195/04/COL artikliga 6 sätestatud kohustust esitada aastaaruanne abikava rakendamise kohta.

Norra ametiasutus on teatanud, et teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava raames kohaldatavat tunnitasu on võimalik vastavalt palkade muutumisele kohandada. Sellega seoses tuletab järelevalveamet Norra ametiasutustele meelde järelevalve- ja kohtulepingu I osa artiklist 1 tulenevat kohustust teatada mis tahes muudatustest, mis kujutavad endast järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artikli 1 tähenduses muudatusi ⁽⁷⁰⁾.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava, mida Norra ametivõimud kavatsevad rakendada, kujutab endast EMP lepingu

artikli 61 lõike 1 tähenduses riigiabi, kuid selle saab tunnistada EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c ning teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste alusel ning artiklis 2 sätestatud tingimustel EMP lepinguga kokkusobivaks.

Artikkel 2

Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kohaldamisala on piiratud väike- ja mikroettevõtjatega, nagu need on määratletud mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) antava riigiabi käsitlevates suunistes ning abi koguosa tähtsuse ülemmäär on 27,8 %, mida on võimalik tõsta, juhul kui tõstetakse ettevõtte tulumaksumäär (sellisel juhul on kohaldatav ülemmäär tootearenduse puhul 45 % ja rakendusuringute puhul 70 %). Teadus- ja arendustegevuse palgata tööjõu abikava kehtivusaeg lõpeb 31. detsembril 2013.

Artikkel 3

Norra ametiasutused teatavad EFTA järelevalveametile kahe kuu jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest otsuse täitmiseks võetud meetmed.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud Norra Kuningriigile.

Artikkel 5

Ainult ingliskeelne tekst on autentne.

Brüssel, 17. märts 2008

EFTA järelevalveameti nimel

esimees
Per SANDERUD

kolleegiumi liige
Kurt JAEGER

⁽⁷⁰⁾ Välja arvatud juhul, kui muudatustest tuleb teatada lihtsustatud menetluse kohaselt vastavalt 14. juuli 2004. aasta otsusele nr 195/04/COL EFTA riikide vahelise järelevalveameti ja kohtu asutamise lepingu 3. protokoll nr II osa artiklis 27 osutatud rakendussätete kohta (ELT L 139, 25.5.2006, lk 37).